

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету,
протокол № 2 від 29.09.2020 р.
уведено в дію наказом ректора,
наказ № 213-р від 29.09.2020 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету,
протокол № від 29.06.2021р.
уведено в дію наказом ректора,
наказ № від 29.06.2021р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету,
протокол № 13 від 28.06.2022р.
уведено в дію наказом ректора,
наказ № 127 від 28.06. 2022р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету,
протокол № 10 від 30.05 2023 р.
уведено в дію наказом ректора,
наказ № 146 від 30.05 2023р.

Ректор

Б.Б. Буяк

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ»**

**Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти: доктор філософії
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю**

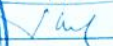

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	10 Природничі науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	103 Науки про Землю
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (докторський)
СТУПІНЬ	Доктор філософії
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Доктор філософії з Наук про Землю

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

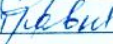

 Терещук Г.В.
«20» 2023 р.

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою ОП «Науки
про Землю»
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми)

 Заставецька Л.Б.
«15» 2023 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці доктора філософії у галузі знань 10 Природничі науки спеціальності 103 Науки про Землю.

Освітньо-наукова програма розроблена та удосконалена проєктною групою географічного факультету ТНПУ імені В. Гнатюка у складі:

Заставецька Леся Богданівна – гарант освітньої програми, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Сивий Мирослав Якович – член проєктної групи, доктор географічних наук, професор кафедри географії та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Царик Любомир Петрович – член проєктної групи, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геоєкології та методики викладання екологічних дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Мариняк Ярослав Омелянович – член проєктної групи, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України і туризму Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Кузишин Андрій Васильович – член проєктної групи, декан географічного факультету, доктор географічних наук, професор кафедри географії України і туризму Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Питуляк Мирослава Романівна – член проєктної групи, доцент кафедри географії та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Чеболда Ігор Юрійович – член проєктної групи, доцент кафедри геоєкології та методики викладання екологічних дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Програма погоджена з вченою радою географічного факультету, схвалена науково-методичною радою та затверджена Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка.

Рецензенти:

Сінгалевич Орест Васильович, начальник управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації;

П'ятківський Ігор Ярославович, в.о. начальника Управління екології та природних ресурсів Тернопільської ОВА

**1. Профіль освітньо-наукової програми «Науки про Землю»
зі спеціальності 103 Науки про Землю**

1 - Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, географічний факультет, кафедра географії та методики її навчання, кафедра геоекології та методики викладання екологічних дисциплін, кафедра географії України і туризму
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії (PhD) Доктор філософії (PhD) з наук про Землю
Офіційна назва освітньої програми	Науки про Землю
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	103 Науки про Землю
Кваліфікація в дипломі	Науковий ступінь - Доктор філософії Галузь знань - Природничі науки, Спеціальність - Науки про Землю
Форма навчання	денна, заочна
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 60 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Україна Сертифікат про акредитацію освітньої програми «Науки про Землю» Сертифікат № 721 від 16.10.2020.

	Термін дії – до 01.07.2026 р.
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеня «Магістр»
Мова (и) викладання	Українська
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%201itsenzuvannia/osvitni_prohramy/PhD/ONP_103_nauky_pro_Zemlju.php
2 - Мета освітньої програми	
Забезпечити здобувачу вищої освіти засвоєння знань, умінь та навичок в сфері наук про Землю на належному рівні, який надасть можливість вільного доступу до працевлаштування, подальшого навчання та наукової діяльності.	

3 – Характеристика освітньої програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>Об’єкт діяльності: природні та антропогенні об’єкти і процеси у геосферах у взаємозв’язку, перетвореннях і розвитку в просторі та часі.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері наук про Землю, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: основні теорії і концепції будови, фігури, складу, походження, розвитку Землі, її геосфер, планет земної групи, методології вивчення оболонок Землі і можливості їх використання для практичних потреб.</p> <p>Методи, методики та технології: фізичні і хімічні методи, методи натурного, лабораторного, дистанційного дослідження оболонок Землі, цифрові технології, математичні та статистичні методи аналізу даних, математичне і фізичне моделювання процесів і властивостей геосфер.</p> <p>Інструменти та обладнання: інструменти, обладнання та устаткування, необхідне для польового/лабораторного/дистанційного дослідження геосфер та їхніх компонентів, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних, інформаційні системи.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-наукова.</p> <p>Зміст програми спрямований на загальну та професійну підготовку конкурентоздатного фахівця, який володіє методологією наукового дослідження, сучасними інформаційними технологіями в галузі Наук про Землю, здатний до творчої навчально-методичної діяльності, безперервної самоосвіти, професійного самовдосконалення.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Формування фахових компетентностей, інноваційні дослідження у сфері Наук про Землю здійснюються через активну участь здобувачів у реалізації фундаментальних і прикладних досліджень, участь у міжнародних та регіональних проектах, що відповідають пріоритетним напрямкам розвитку науки і техніки. Фокус програми спрямований на реалізацію наукової та практичної підготовки здобувачів у сфері екологічної, природоохоронної діяльності, управління територіями на засадах сталого розвитку та збалансованого природокористування з урахуванням регіональних особливостей.</p> <p>Ключові слова: третій освітньо-науковий рівень, науки про Землю, географія, геосфери, простір, час.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Наявність наукового компонента, що передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних</p>

	<p>результатів у вигляді кваліфікаційної наукової роботи. Передбачає можливість підтримання програми академічної мобільності завдяки дистанційній формі навчання.</p> <p>Освітня складова програми реалізується упродовж восьми семестрів, тривалістю 60 кредитів, має дисципліни (обов'язкові компоненти), що забезпечують загальну і фахову підготовку, а також дисципліни вільного вибору здобувача. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді кваліфікаційної наукової роботи.</p> <p>Особливістю програми є поєднання підготовки викладача-науковця, фахівця з наук про Землю із урахуванням регіональних особливостей (участь регіональних конференціях та заходах); використання інтегрованих курсів, що сприяють такій підготовці.</p>
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність випускників до працевлаштування	Сферою працевлаштування є екологічні та гідрометеорологічні служби; міжнародні та національні урядові та неурядові організації; проектно-пошукові та науково-дослідні, природоохоронні установи; органи державного управління, підприємства сфери бізнесу; консалтингові, аналітичні та аутсорсингові компанії, які надають послуги щодо оцінки впливу на довкілля, займаються розробленням територіальних планів громад та екологічним аудитом; структури управління об'єднаних територіальних громад – відділи екології і природних ресурсів.
Подальше навчання	Продовження освіти та здобуття наукового ступеня доктора наук. Участь в освітніх програмах, дослідницьких грантах та стипендіях (у тому числі і за кордоном), що містять додаткові освітні компоненти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, електронне навчання в системі Moodle, самонавчання, навчання на основі досліджень тощо. Форми і методи викладання: комбіновані лекції, мультимедійні лекції, інтерактивні лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття, самостійне навчання, дистанційне навчання, індивідуальні заняття тощо.

Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень аспірантів здійснюється за системою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – (індивідуальне та фронтальне усне опитування, письмове опитування, тест-контроль, есе, презентації, реферативні повідомлення, перегляди практичних аудиторних та творчих робіт, дискусії за круглим столом та ін.). Підсумковий контроль – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів. Кінцевим результатом навчання аспіранта є належно оформлений, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації, її попередня експертиза, публічний захист та присудження наукового ступеня доктора філософії.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері наук про Землю, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері наук про Землю на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у науках про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.</p> <p>СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в Науках про Землю та дотичні до них міждисциплінарні проекти.</p> <p>СК03. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики наук про Землю, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p> <p>СК04. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.</p> <p>СК05. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>СК06. Здатність до встановлення передумов застосування конкретних теорій і методів досліджень оболонок Землі, або інших планет земної групи, вибору раціональної методики польових і лабораторних робіт та оцінки необхідної точності вимірювань і якості кінцевих побудов.</p> <p>СК07. Здатність із застосуванням сучасних методологій, методів та інструментів наукової діяльності за фахом ставити експеримент, обробляти отримані експериментальні дані, встановлювати аналітичні і системні залежності між об'єктами, процесами і явищами оточуючого середовища, давати прогнози та ретроспективні оцінки розвитку природних процесів</p> <p>СК08. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p>
---	---

7 – Програмні результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з наук про Землю і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі Землі, її геосфер, планет земної групи та процесів, що відбуваються в них, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у Науках про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми наук про Землю, кваліфіковано оприлюднювати в тому числі іноземною мовою результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях та на наукових заходах.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про Землю, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

РН06. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з наук про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми у науках про Землю з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН08. Застосовувати загальні принципи та методи математики й природничих наук, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері наук про Землю

РН09. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи і технології

	PH10. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері наук про Землю, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>6 докторів наук, професорів, 14 кандидатів наук, доцентів.</p> <p>Всі розробники є штатним працівниками Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.</p> <p>Гарант освітньої програми: Заставецька Л.Б.–доктор географічних наук, завідувач кафедри географії та методики її навчання. До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та вченими званнями, а також висококваліфіковані спеціалісти.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування, в т.ч. закордонні.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> –навчальні корпуси; –гуртожитки; –тематичні кабінети; –спеціалізовані лабораторії; –комп'ютерні класи; –пункти харчування; –точки бездротового доступу до мережі Інтернет; –мультимедійне обладнання; –спортивний зал, спортивні майданчики. <p>Площі приміщень, що використовуються в освітньому процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки. Згідно з чинними нормативами для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем доктор філософії (PhD) (Постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365) «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності»).</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> – офіційний сайт ТНПУ: http://tnpu.edu.ua/; – точки бездротового доступу до мережі Інтернет; – необмежений доступ до мережі Інтернет; – наукова бібліотека, читальні зали; – віртуальне навчальне середовище Moodle; – корпоративна пошта; – графіки навчального процесу; – навчально-методичні комплекси дисциплін; – навчальні та робочі програми дисциплін; – дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін;

	<ul style="list-style-type: none"> – програми практик; – критерії оцінювання рівня підготовки.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна кредитна мобільність може реалізовуватися на основі двосторонніх договорів між Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка та закладами вищої освіти України на конкурсній основі відповідно до умов договору.
Міжнародна кредитна мобільність	Згідно з угодами ТНПУ ім. В. Гнатюка про міжнародну кредитну мобільність.

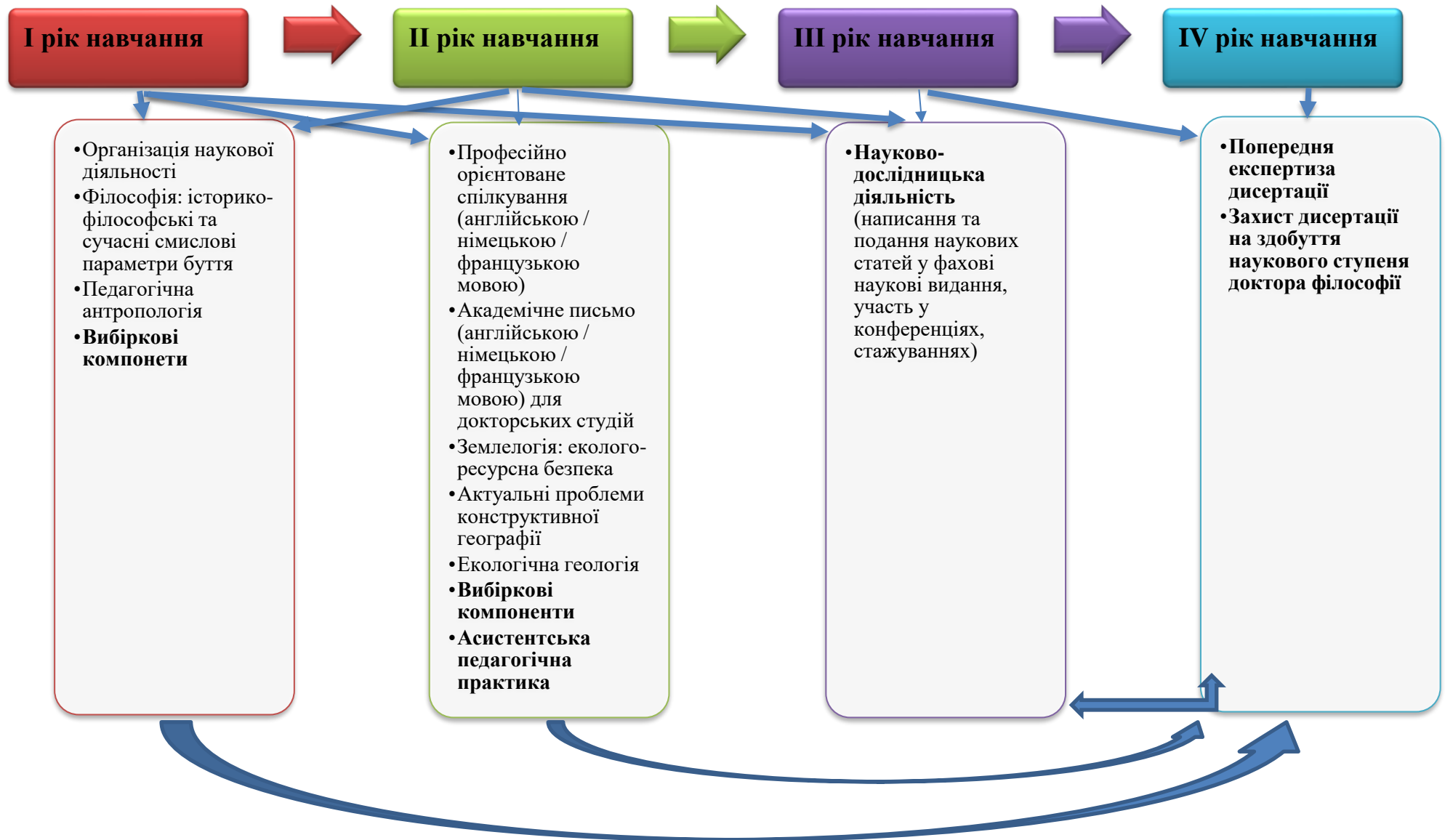
2. Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
2.1. Обов'язкові компоненти ОП			
2.1.1. Загальна підготовка			
ОКЗ 1.	Організація наукової діяльності	5	залік
ОКЗ 2.	Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання	6	екзамен
ОКЗ 3.	Професійно орієнтоване спілкування (англійською / німецькою / французькою мовою)	5	залік, екзамен
ОКЗ 4.	Академічне письмо (англійською / німецькою / французькою мовою) для докторських студій	3	залік
ОКЗ 5.	Педагогічна антропологія	5	залік
2.1.2. Професійна підготовка			
ОКП 1.	Землелогія: еколого-ресурсна безпека	4	екзамен
ОКП 2.	Актуальні проблеми конструктивної географії	4	екзамен
ОКП 3.	Екологічна геологія	4	екзамен
ПРАКТИКА			
ОКП 4.	Асистентська педагогічна практика	9	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		45	
2.2. Вибіркові компоненти ОП* (див. примітку нижче)			
Професійна підготовка			
Вибіркові компоненти*		15	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		60	

*Вибіркові компоненти (навчальні дисципліни) із загальноуніверситетського каталогу вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки та каталогу вибірових дисциплін професійної підготовки освітньої програми, а також навчальних дисциплін з інших освітніх програм чи інших рівнів вищої освіти ТНПУ / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності.

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми «Науки про Землю»

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

<p>Форми атестації здобувачі в вищій освіті</p>	<p>Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану.</p>
<p>Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії</p>	<p>Дисертаційна робота доктора філософії передбачає розв'язання актуальної теоретичної та/або прикладної проблеми в галузі наук про Землю і свідчить про здатність пошукувача вести самостійне наукове дослідження, формулювати нові ідеї та обґрунтовувати їх. Дисертаційна робота має відповідати вимогам, встановленим законодавством. Дисертація підлягає обов'язковій перевірці на плагіат та повинна бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти.</p>
<p>Вимоги до публічного захисту</p>	<p>Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Обов'язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях, у тому числі таких, які входять до наукометричних баз, згідно з вимогами Міністерства освіти та науки України.</p>
<p>Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти</p>	<p>Функціонує система внутрішнього забезпечення якості, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; • здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; • забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів; • забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; • забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; • забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. <p>Система забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за поданням ЗВО оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти. Регулюється положенням про внутрішню систему забезпечення якості в</p>

	<p>Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, затвердженим вченою радою університету, протокол № 7 від 23.02.2016 р. Із змінами і доповненнями, затвердженими вченою радою університету, протокол № 6 від 23.12.2019 р., уведеними в дію наказом ректора № 29-р від 29.01.2019 р.</p>
<p>Принципи та процедури забезпечення якості освіти</p>	<p>Інформація про якість вищої освіти є відкритою та доступною широкому загалу. Університет формує і вдосконалює вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, орієнтуючись на головні цілі вищої освіти; має прозорий механізм формування, моніторингу і перегляду освітніх, освітньо-наукових програм, які містять конкретні цілі, зорієнтовані на результати навчання та кваліфікації; чіткі правила організації навчання здобувачів вищої освіти; необхідні ресурси для здійснення освітньої діяльності та підтримки здобувачів вищої освіти; збирає, аналізує і використовує необхідну інформацію для ефективного управління своєю освітньою діяльністю.</p> <p>Принципи та процедури забезпечення якості освіти передбачені у «Програмі заходів із забезпечення якості освіти у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка», затвердженій вченою радою університету, протокол № 8 від 29.01.2019 р., уведений в дію наказом ректора № 29-р від 29.01.2019 р.</p>
<p>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм</p>	<p>Регулюється положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (із змінами і доповненнями), затвердженим вченою радою університету, протокол № 6 від 23.12.2019 р.</p>
<p>Щорічне оцінювання здобувачів в вищій освіті</p>	<p>Здійснюється двічі на рік у формі атестації та поточного оцінювання наукової діяльності здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії на випускових кафедрах.</p>
<p>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників</p>	<p>Регулюється положенням про підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженим вченою радою університету протокол № 1 від 30.08.2019 р., уведеним в дію наказом ректора № 180-р від 02.09.2019 р</p>

<p>Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу</p>	<p>Здобувачі ОНП забезпечені необхідними ресурсами (матеріальна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення, дистанційна освітня платформа Moodle). Реалізуються заходи щодо удосконалення організації самостійної роботи здобувачів різних форм навчання, в т.ч. через постійний моніторинг, актуалізацію курсів дисциплін, дистанційну освітню платформу Moodle. В ТНПУ діють:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Положення про організацію самостійної роботи студентів: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_samostiinu_robotu_studenti_v__.pdf ; • Положення про дистанційне навчання в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennia_pro_dystantsiine_navchannia.pdf • Положення про електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_elektronnyi_navchalno-metodychnyi_kompleks_navchalnoi_dystsypliny.pdf
<p>Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації</p>	<p>Публічний доступ до інформації про підготовку докторів філософії за освітньо-науковою програмою «Науки про Землю» надається за посиланнями: info@tnpu.edu.ua http://www.tnpu.edu.ua/naukova-robota/aspirantura.php</p>
<p>Запобігання та виявлення академічного плагіату</p>	<p>Запобігання плагіату (копіювання) в освітньому процесі здійснюється шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали; • запровадження курсу лекцій з основ наукового письма та дослідницької роботи з вивчення вимог до написання письмових робіт та акценту на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань. <p>Науковими керівниками в обов'язковому порядку на усіх етапах виконання дисертаційних досліджень здійснюється контроль та попередження фактів академічного плагіату. Виявлення фактів плагіату (копіювання) у представлених розділах дисертаційної роботи чи статтях аспірантів може бути підставою для виключення з аспірантури.</p>

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ЗК 01	ЗК 02	ЗК 03	ЗК 04	СК 01	СК 02	СК 03	СК 04	СК 05	СК 06	СК 07	СК 08
ОКЗ 1	+	+		+			+		+			
ОКЗ 2	+	+							+			
ОКЗ 3	+	+	+					+				
ОКЗ 4	+	+	+					+				
ОКЗ 5	+	+							+			+
ОКП 1	+	+		+	+	+	+			+	+	
ОКП 2	+	+		+	+	+	+			+	+	
ОКП 3	+	+		+	+	+	+			+	+	
ОКП 4	+	+									+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ПРН 01	ПРН 02	ПРН 03	ПРН 04	ПРН 05	ПРН 06	ПРН 07	ПРН 08	ПРН 09	ПРН 10
ОКЗ 1				+						+
ОКЗ 2				+	+			+	+	
ОКЗ 3			+							
ОКЗ 4			+							
ОКЗ 5	+				+					+
ОКП 1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ОКП 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ОКП 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ОКП 4	+				+					+

6. Нормативна база

6.1. Офіційні документи

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО). URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій). URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceead970-518f11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en> ; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО). URL: http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf.
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО), 2011. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-ofeducation-isced-2011-en.pdf> ; <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКОГ), 2013. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/internationalstandardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailedfielddescriptions-2015-en.pdf> .
6. Закон «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> .
7. Закон «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> .
8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій
9. ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10> .
10. Національна рамка кваліфікацій. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> .
11. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п> .
12. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) № 261 від 23 березня 2016 р.
14. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01. 06. 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01. 10. 2019 р. № 1254), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.).

6.2. Інші рекомендовані джерела

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей). URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu>.
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertivshchodozaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>

- instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80
3. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertivshchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>
  4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertivshchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>
  5. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019. N 977. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>
  6. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року. Український освітянський центр «Оріон». Київ, 2020. 66 с.

Гарант освітньо-наукової програми

Л.Б. Заставецька

Програма схвалена на засіданні кафедри географії та методики її навчання
Протокол № 12 від 15.05 2023 р.
Завідувач кафедри

Л.Б. Заставецька

Програма схвалена на засіданні кафедри геоекології і методики навчання екологічних дисциплін
Протокол № 8 від 15.05 2023 р.
Завідувач кафедри

Л.П. Царик

Програма схвалена на засіданні кафедри географії України і туризму
Протокол № 14 від 16.05 2023 р.
В.о. завідувача кафедри

І.В. Поплавська

Програма затверджена радою факультету
Протокол № 10 від 16.05 2023 р.
Голова ради факультету

А.В. Кузишин

Освітня програма рекомендована до впровадження Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Протокол № 10 від 30.05 2023 р.
Учений секретар університету

В.Р. Гевко